

A LTERNATYWA

MIECZYŚLAW
RAKOWSKI

OCENY I PROPOZYCJE

Krach "realnego socjalizmu" a przyszłość socjalizmu

Powrót do kapitalizmu, który się dokonuje obecnie w Polsce i w innych krajach byłego "realnego socjalizmu", łącznie z krajami wchodzącymi w skład ZSRR, nie jest wyrazem krachu socjalizmu, ale jego zwyrodniałej formy.

Jest sprawą bezsporną, że w wyniku antykapitalistycznych rewolucji, które zwyciężyły w Rosji i w szeregu krajów Europy i Azji w okresie najgłębszego kryzysu kapitalizmu monopolistycznego i wywołanych przezeń wojennych katastrof, dokonał się w tych zacofanych stosunkowo krajach szybki rozwój sił wytwórczych /choćby jednostronny z naciskiem na przemysł ciężki i obronny/, awans ekonomiczno-społeczny i kulturalny znacznej większości społeczeństwa, łącznie z daleko posuniętą egalitaryzacją dochodów, zapewnieniem pracy i wielu świadczeń społecznych, będących elementami socjalizmu. Rewolucje te zatrzęsły światowym kapitalizmem.

Jednakże monopolizacja władzy ekonomicznej i politycznej w ręku wąskiej, niekontrolowanej elity partyjnej oraz biurokratyczna monopolizacja gospodarki i sztywne nią zarządzanie, przy wyeliminowaniu czynnika konkurencji rynkowej, mającego ogromne znaczenie dla pobudzenia efektywności, elastyczności i innowacyjności gospodarki, coraz bardziej blokowały rozwój ekonomiczny, a początkową wolność polityczną dla mas ludowych zamieniły w aparat politycznego ucisku i terroru wobec całego społeczeństwa.

Dlatego też system ten przegrał w konfrontacji z nowoczesnym kapitalizmem rozwiniętych krajów, który przestraszony w dużym stopniu początkowymi sukcesami nowego systemu, zawierającego w/w elementy socjalizmu, wprowadził na znaczną skalę pośrednie, a często nawet bezpośrednio państwowe sterowanie gospodarką i sferą socjalną, co umożliwiło znacznie racjonalniejsze od dotychczasowego wykorzystanie sił napędowych postępu, tkwiących w konkurencji wewnętrznej i międzynarodowej oraz ograniczenie destrukcyjnych czynników, wynikających z działalności monopolii.

W wyniku powyższego współczesny kapitalizm rozwiniętych krajów przyniósł w tych krajach, w odróżnieniu od starego kapitalizmu, szybki postęp ekonomiczny, rozwój wielu świadczeń społecznych i znaczny zakres swobód politycznych, złągodził konflikty ekonomiczne i narodowe pomiędzy tymi krajami, nasilając procesy integracji międzynarodowej, zwłaszcza w Europie Zachodniej.

Nie oznacza to wcale, aby ustroj kapitalistyczny w jego nowoczesnej formie był ustrojem przyszłości, czy też w ogóle ustrojem najlepiej odpowiadającym naturze ludzkiej, jak to głoszą jego chwalcy, nie tylko w krajach kapitalistycznych, ale również w byłych krajach "realnego socjalizmu", łącznie z ZSRR, a w Polsce cały obóz rządowy i tzw. opozycja,

